

ÂDÂB VE ERKÂNINA UYULARAK GUSLETMEK (3)

(...dünden devam)

“*Erculekum*” kelimesini bu şekilde nasb ile okuyanlar varsa da cerr ile okuyanlar çoğunluktadır. Abdullah ibn Abbâs, Peygamberimizin iki torunu: Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, Peygamberimizin Medîne’deki hayatı boyunca on yıl kendisine hizmet etmiş bulunan Enes ibn Mâlik, Medîne’nin ünlü kari’i Ebû Ca’fer Yezîd ibn Ka’ka’, Şa’bî, İkrime, Katâde, Alkame, Hasan Basrî, A’miş, Mücâhid ve Dahhâk bu kelimeyi hep cerr ile okumuşlardır (İbn Mâce, Ahkâm: 17; Muvatta’, Akdiye: 31; İbn Hanbel, Müsned: 5/327). Ünlü kırâat âlimi Mekkî ibn Ebî Tâlib de, *el-Keşşâf an Vücûhi’l-Kırâât* adlı eserinde şöyle diyor:

“*Erculekum*”ü Nâfi’, İbn Âmir, Kisâ’î ve Hafs “vucûhecum”a atfen nasb ile, ötekiler (yani çoğunluk) yakını olan “bi ruûsikum”a atfen cerr ile okumuşlardır. Cerr ile okuyanlar arasında Hasan, Hüseyin (r.a.mâ), Enes ibn Mâlik, Alkame, Şa’bî, Hasan (Basrî), Dahhâk ve Mücâhid vardır (Mekkî ibn Ebî Tâlib, *el-Keşşâf an Vücûhi’l-Kırâât*, Beyrut: 1404-1984, 1/406; Kurtubî, *el-Câmi’ li ahkâmi’l-Kur’ân*: 6/91; Ebû Hayyân, *el-Bahru’l-muhît*: 3/437-438).

Yıkama taraflılarının, ayakları yıkamanın icmâ ile sabit olduğu görüşleri doğru değildir. Çünkü Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Enes ibn Mâlik ve daha birçok sahâbî ve tâbi’î, ayakların meshedileceğini söylemişlerdir. Bir asırda bir kişi dahi bir mes’eleye muhalif kalırsa o konuda icmâ’ olmaz. Peygamber’in torunlarının muhalif kaldığı yıkama mes’elesinde nasıl icmâ’dan söz edilebilir?

Kaldı ki “*Erculikum*” kelimesinin nasb ile okunması da yine kendinden önceki “bi ruûsikum” kelimesinin mahalline atfedilmesinden (bağlanmasından) ötürüdür. Çünkü “bi ruûsikim”deki bâ zâidedir. Ru’ûs, nasb yerinde, “vemsehû” fi’linin mef’û-lü(tümleci)dir. “*erculikum*” de ru’ûs’un mahalline atfen mansub olur ki bu kırâate göre de âyette emredilen, ayakların meshedilmesidir.

Yüce Allah, abdestte vücudun iki temel uzvunun yıkanmasını emretmiştir ki bunlar yüz ve kollarıdır. İki uç uzvunun da meshedilmesini emretmiştir ki bunlar da baş ve ayaklardır. “*Yıkayın*

z"

fi'linden sonra iki tümleç getirmiştir. Bunlar yüz ve ellerdir. Demek ki yüz ve eller yıkanacaktır.

"Meshediniz"

fi'linden sonra da iki tümleç getir-miştir, bunlar da baş ile ayaklardır. Demek ki bunlar da meshedilecek uzuvlardır. Âyette bu mânayı son derece güçlendiren ince bir nokta vardır:

Kur'ân-ı Kerîm'de her kelime birbiriyle son derece uyumlu ve mütenasiptir. Şimdi

"yıkayınız"

fi'linden sonra gelen iki tümleçten ilki nasıl bir tek uzvu, ikincisi iki uzvu (yani iki eli)

gös-teriyor-sa;

"mes-hediniz"

fi'linden sonra gelen iki tümleçten de birincisi bir tek uzvu, ikincisi iki uzvu (iki ayağı)

göstermektedir. Eğer

"erculikum: ayaklarınız"

tümleci, "vucûhekum

: yüzle-riniz"

e atfedilmiş olsa bu âhenk ve tenâsüb bozulur ki bu, Kur'ân'ın bilinen mu'cizevî âhenk ve üslûbuna aykırı olur.

(devamı yarın..)